

BURSA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

TÜRKÇE

5. SINIF

4. ÇALIŞMA FÖYÜ

Sabahattin DÜLGER	İl Millî Eğitim Müdürü
Mahmut KARAKAYA	Şube Müdürü
Volkan ÇIRAKOĞLU	ÖDM Ekip Sorumlusu
Şule ATEŞ	Branş Koordinatörü
Hasan GÜLTEN	Soru Yazarı
Meryem OLKUN BARLAK	Soru Yazarı
Orhan SÖKMEN	Soru Yazarı
Olca TUGAY TİKİL	Tasarım
Gamze GENÇBAYRAKDAR	Dizgi

ETKİNLİK-1

TÜRKİYE'M, ANA YURDUM, SEBEBİM, ÇAREM!

Ben, kağnılarla yaylılarla büyüdüm geldim
Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye.
Mahzun kağnılarla, nazlı yaylılarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye!

Bir peygamber sofrasıydı soframız:
Biraz tandır ekmeği, biraz çökelek...
Yoksulluğunla da bağlandım kaldım sana
Mecnunlar gibi üstelik.

O tezek topladığım kırlar, yaylalar...
Başına oturduğum, yemek yediğim atandır.
Türkiye'm, ana yurdum, sebebim, çarem...
Taşına toprağına vurgunluğum bundandır...

Yağmurlar başlayınca, odalarımız damlardı
Dizlerini döve döve ağlardı anam.
Şimdi kırıkındiler boyunca sırlıslıkla
Küçük kerpiç evlerin çıkmaz aklımdan!

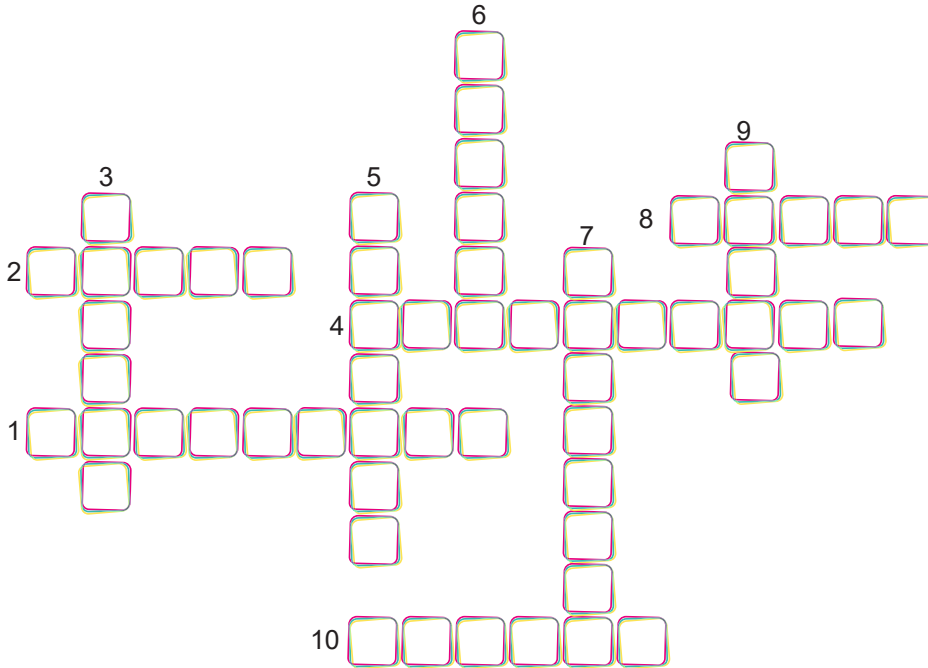
Akşam karanlığıyla başlardı kurbağalar
Susar gökyüzü kadar, dinlerdim biteviye.
Gecemi besteleyen cırcır böceklerinle.
Kurbağa seslerinle sevdim seni Türkiye!

Türkiye'm! Hasretim! Kınalı türküm! ..
İç içe güzellik, uç uca kahr
Yüreğimi bin parçaya bölseler
Her parçası yine seni çağırır.

Yavuz Bülent BAKİLER

“Türkiye'm, Ana yurdum, Sebeğim, Çarem!” şiirinde geçen sözcüklerden oluşan bulmacayı çözünüz.

- 1.Vurgun olma, gönül kaptırma durumu.
- 2.Derin üzüntü veya acı, sıkıntı.
- 3.Üzgün.
- 4.Genellikle Orta Anadolu'da ikinci zamanı yağan sürekli yağmurlar.
- 5.Yağı alınmış süt veya yoğurdun kaynatılmasıyla elde edilen bir peynir türü, kesik, ekşimik, torak.
- 6.Yere çukur kazılarak yapılan bir fırın türü.
- 7.Tekdüze.
- 8.Üstü ve yanları kapalı, dört tekerlekli, altında yayları olan, atla çekilen bir tür binek arabası, yaylı araba.
- 9.İki veya dört tekerlekli, dingili tekerlekle birlikte dönen öküz arabası.
- 10.Özlem.

ETKİNLİK-2

Öznel Anlatım

Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişen, doğruluğu tartışılan düşüncelerin anlatıldığı yargılara “**öznel yargı**” denir. Bu yargıların kullanıldığı anlatıma da “**öznel anlatım**” denir.

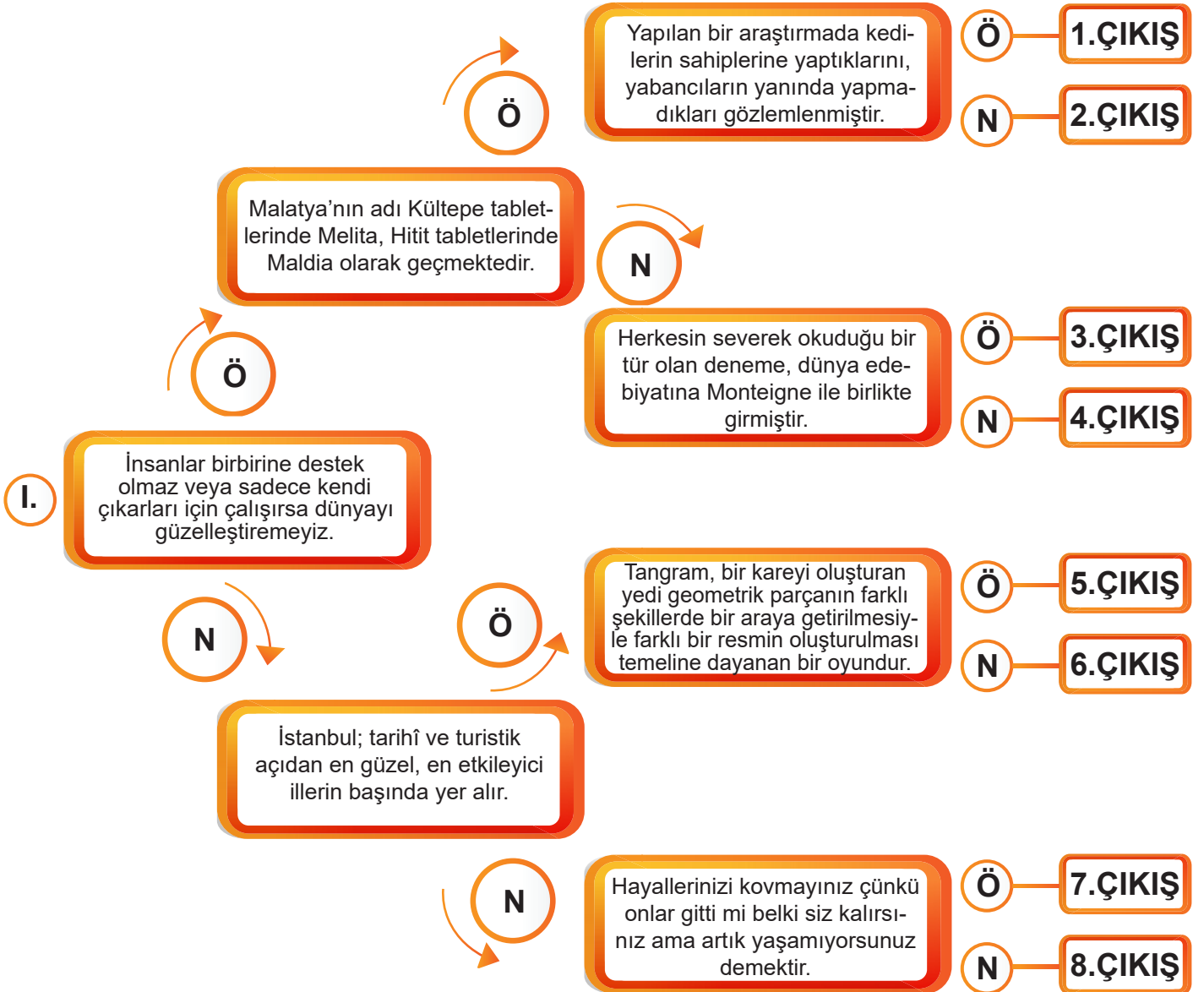
Örnek: Şairin şiirlerinde beni kendine çeken büyüğü bir anlatım var.

Nesnel Anlatım

Doğruluğu ya da yanlışlığı kişiden kişiye değişmeyen, deney ve gözleme dayanan tarafsız yargılara “**nesnel yargı**” denir. Bu yargıların kullanıldığı anlatıma da “**nesnel anlatım**” denir.

Örnek: İki bölümden oluşan bu oyunda yazar, bireyin yalnızlığı üzerinden günümüz toplumunu anlatmaktadır.

Aşağıdaki cümleler öznel bir yargı bildiriyorsa “Ö”, nesnel bir yargı bildiriyorsa “N” okunu takip ediniz. Hangi çıkışa ulaştığınızı yazınız.

ETKİNLİK-3

Bir durumun gerçekleşmesinin başka bir duruma bağlı olduğu cümlelere “**koşul cümleleri**” denir. Bir cümleye koşul anlamı “-sa, -dıkça, -dikçe, -meden, -madan, -ınca, -ince” ekleri ve “ama, yoksa, ancak, üzere, ki” gibi bağlaçlarla ve “mi” edatıyla sağlanmaktadır.

Aşağıdaki cümleleri kullanarak örnekteki gibi koşul cümleleri yazınız.

Her gün düzenli ders çalıştım. Üniversite sınavında istediğim bölümü kazandım.

Örnek: Her gün düzenli ders çalışırsam üniversite sınavında istediğim bölümü kazanırım.

Topraklarımı damlama sistemiyle suladım. Topraklarımı erozyondan korudum.

.....

Dengeli beslenmeye dikkat ederim. Kiloya bağlı sağlık sorunları yaşamadım.

.....

Yeşil bir dünyada yaşamak istiyoruz. Dünyamızın süsü ağaçları korumalıyız.

.....

Düzenli olarak kitap okurum. Hayatta daha başarılı olmak istiyorum.

.....

ETKİNLİK-4

Benzetme, bir varlığı ya da kavramı anlatırken zayıf olanın güçlü olana herhangi bir yönüyle benzetilmesidir.

Örnek: “Mahallemizin bakkalı pamuk gibi bir insandı.” Bu cümlede mahallenin bakkalı güzel huyu, yumuşak davranışlarıyla pamuğa benzetilmiştir.

Siz de görsellerdeki varlıkları benzetme yönüne uygun olarak cümle içinde kullanınız.

Tavşan

Çocuk

Hız

Aslan

Yaren

Cesaret

Yılan

Köyün dereleri

Kıvrılması

Buz

Yeni gelen çocuk

Soğuk

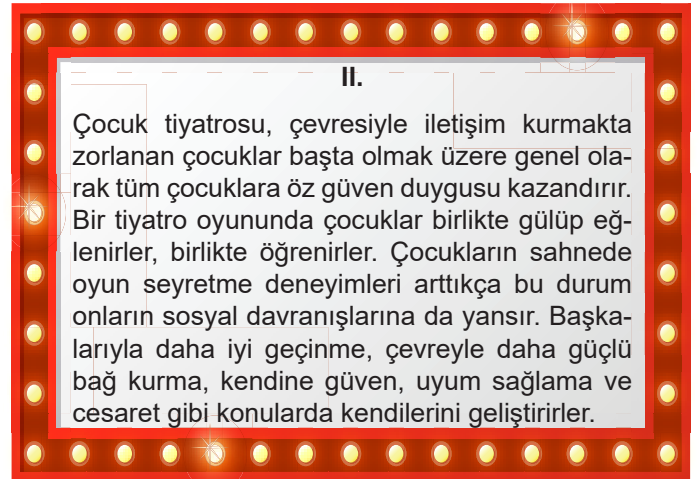
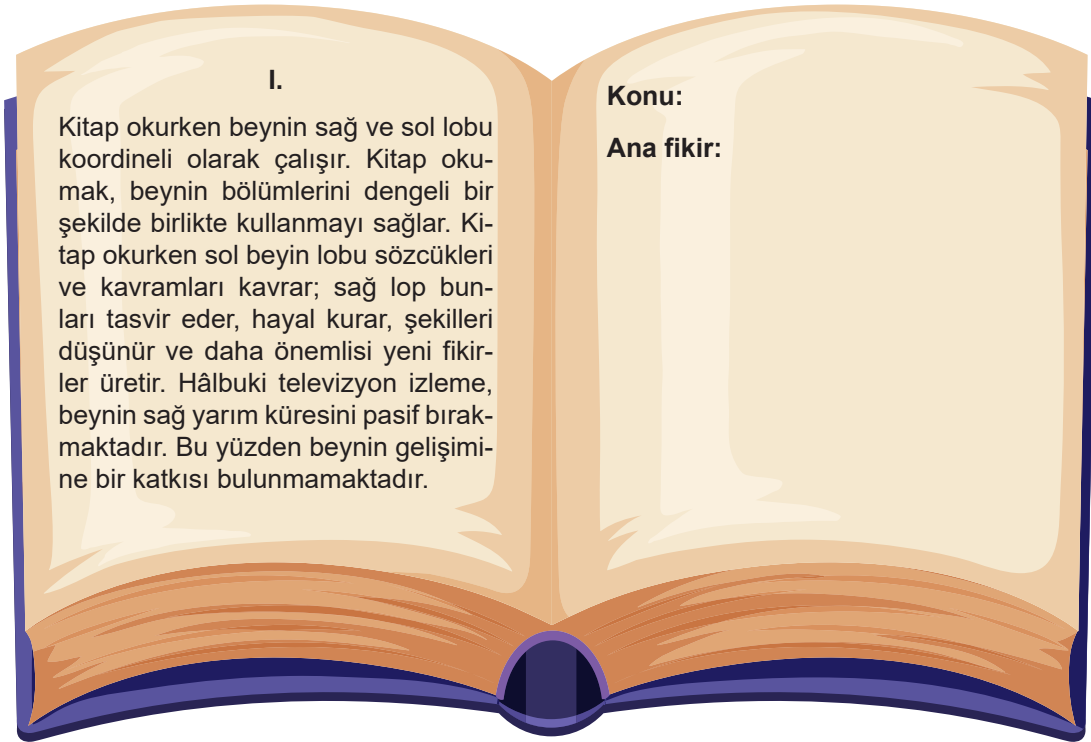

ETKİNLİK-5

Konu: Bir yazıda üzerinde en çok durulan olay, durum veya kavramlara denilmektedir. Konuyu belirleyebilmek için, “Bu metinde ne anlatılıyor, yazar neyden söz ediyor?” gibi sorular sorulur.

Ana fikir: Metinlerde ana fikir, yazarın bu yazıyı yazma amacı ve okuyucuya vermek istediği mesajı ifade etmektedir. Ana fikri belirleyebilmek için, “Yazar bu metni ne amaçla yazmıştır, okuyucuya hangi mesajı vermeye çalışmaktadır?” gibi sorular sorulur.

Aşağıdaki metinlerin konusu ve ana fikrini yazınız.

ETKİNLİK-6

Metnin içeriği hakkında ipucu veren, metinde anlatılanları en iyi şekilde açıklayan sözcük ya da sözcük grubuna “başlık” denir. Bir metne başlık koymak için o metnin konusunu ve ana düşüncesini tam olarak kavramak gerekir.

Aşağıdaki metinlere getirilecek en uygun başlık hangisidir? İşaretleyiniz.

I.

Bir ülkede insanların nelere güldüğü, neler yediği bile pullara yansır. Pullarda Türkiye anlatılmıştır. Tarihî ve turistik yerler, yöresel yemekler, ülkemize özgü Türk lokumundan limon kolonyasına hatta Karadeniz’in hamsisine kadar tüm zenginlikler pullarda işlenmiştir. Geçmişte de günümüzde de bizi güldüren Nasreddin Hoca ve Keloğlan’a da pullarda yer verilmiştir.

- ☐ Pullarda Türkiye
☐ Pul Koleksiyonculuğu

II.

Bursa’yı çok severim. Fırsat buldukça İstanbul’dan kaçır Bursa’da nefes alırım. Geçen hafta cuma günü de Bursa’daydım. Ulucami’den Setbaşı’na doğru yürürken bu şehri düşündüm. Havaşında ve suyunda bilmediğimiz bir güzelliği var bu şehrin. Yolu buraya düşen herkesi büyüleyen bir güzellik.

- ☐ Bursa’nın Tarihî Zenginliği
☐ Büyüleyici Şehir Bursa

ETKİNLİK-7

HİKÂYE UNSURLARI

OLAY: Ailesi Almanya'dan Türkiye'ye kesin dönüş yapan Salih'in Türk kültürüne yabancı olmasına rağmen gelenek ve göreneklerimizi anlatan ödeviyle arkadaşlarının ve öğretmenin takdirini kazanması

KİŞİLER: Salih, öğretmen, Salih'in babaannesi, Salih'in sınıf arkadaşları

ZAMAN: Türkçe dersinde "Milli Kültürümüz" temasının işlendiği hafta

YER: Salih'in evi ve sınıf

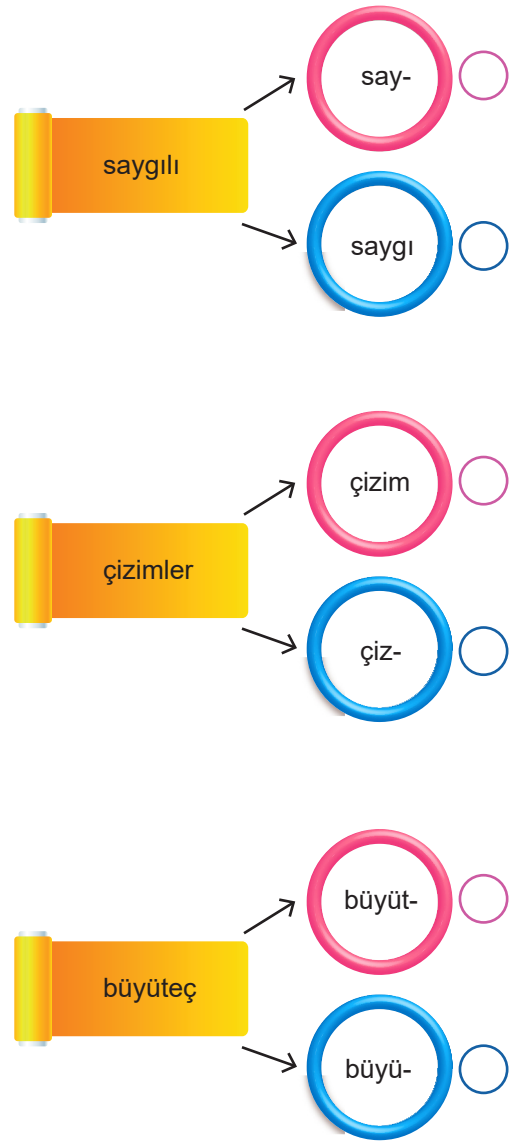
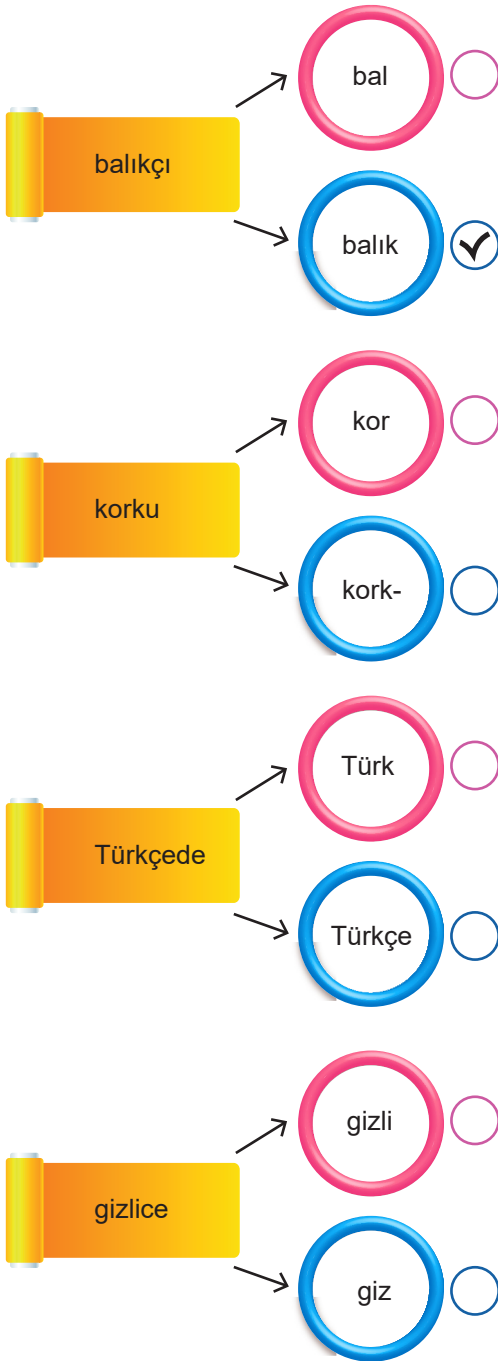
Size verilen hikâye unsurlarına göre aşağıya bir hikâye yazınız. Hikâyenize uygun bir başlık yazmayı unutmayınız.

A spiral-bound notebook with a blank page for writing a story. The page is lined and has a small horizontal line at the top for a title.

ETKİNLİK-8

Bir sözcüğün tüm ekleri çıkarıldıktan sonra kalan anlamlı bölümüne “**kök**” denir. Bulunan kökün sözcüğün tamamı ile anlam ilişkisi olması gerekir.

Sözcüklerin doğru gösterilmiş köklerini “✓” ile örnekteki gibi işaretleyiniz.

ETKİNLİK-9

Eklendiği sözcüğün anlamını değiştiren, yeni anlamlı sözcük yapan ekler “**yapım ekleri**” denir. Bir sözcük birden fazla yapım eki alabilir.

Yoncalarda verilen sözcüklere uygun yapım ekleri getirerek yeni sözcükler türetiniz. Türettiğiniz sözcükleri yapraklara örnekteki gibi yazınız.

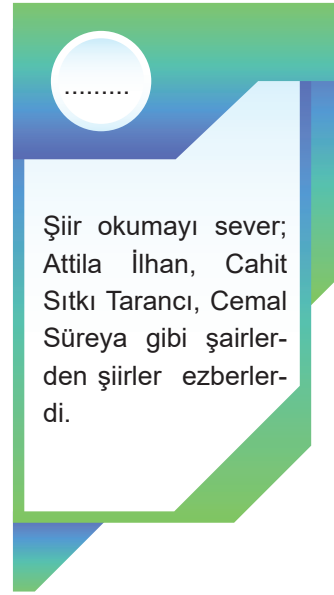
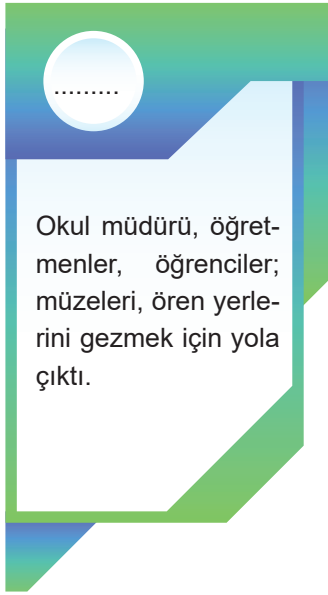

ETKİNLİK-10

NOKTALI VİRGÜL

- 1.Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.
- 2.Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için kullanılır.

Noktalı virgölün kullanım alanları ile örnek cümleleri eşleştiriniz.

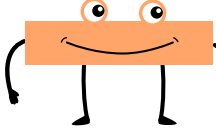

ETKİNLİK-11

UZUN ÇİZGİ - KISA ÇİZGİ

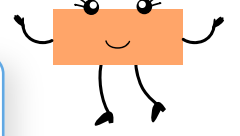
Verilen özellik / kullanım alanı hangi noktalama işaretlerine aitse örnekteki gibi tabloda gösteriniz.

Uzun Çizgi

Kullanım Alanları / Özellikler

Kısa Çizgi

☐

Sözcükler arasında “ -den ...a, ve, ile, ila, arasında” anlamlarını vermek için kullanılır.

☒
☐

Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

☐
☐

Satıra sığmayan sözcükler bölünürken satır sonuna konur.

☐
☐

Oyunlarda konuşanın adından sonra konabilir.

☐
☐

Heceleri göstermek için kullanılır.

☐
☐

Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

☐
☐

Sözcüklerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

☐
☐

Satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.

☐
☐

İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.

☐
☐

Konuşma çizgisi olarak da bilinir.

☐

TEST - 1

Arama motorlarında internetteki sayfalarda yer alan bilgiler, arama kutusuna yazılan sözcüklere göre aranır ve ----. Böylece ulaşılmak istenen bilgiye hızla ve kolayca ulaşılır. Peki arama motorları bunu nasıl yapar? Arama motorlarının işi, biz internete arama yapmadan önce başlar. Önce örümcek adı verilen bilgisayar programlarını kullanarak internetteki sayfaları ----, bunlarda bulunan bilgiyi hafızalarına alırlar. Ağ tarama işlemi sonu olmayan bir işlemdir. Örümcek belirli aralıklarla sayfaları tekrar tekrar tarar. Bu işlemin sıklığı ve ---- arama motorundan arama motoruna değişir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcüklerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

- A) bulunur – sorar – hızı
- B) listelenir – tarar – kapsamı
- C) yazılır – bilir – sayısı
- D) kaydedilir – düzenler – çokluğu

TEST - 2

Aslan, kurt ve tilki arkadaş olup avlanmaya çıkmışlar. Günün sonunda, bir öküz, bir keçi ve bir de tavşan avlayan kafadarlar avlarını bir mağaraya getirmişler. Aslan kurda dönerek: “Hadi bakalım! Şu hayvanları paylaşır da karnımızı doyuralım.” demiş. Kurt ezile büzüle: “Ey büyük Sultanım! Şu öküzü siz buyurun, keçi benim, tavşan da tilki kardeşin olsun.” demiş. Aslan birden çok kızmış: “Bre küstah! Sen kim oluyorsun? Ben varken sana pay etmek düşer mi?” demiş. Sonra da bir pençe darbesiyle kurdu yere sermiş. Bu kez tilkiye dönüp: “Öyle aval aval bakma da paylaşır şu avları bakalım.” demiş. Tilki: “Pay etmek haddim değil ama madem emir buyurdunuz, söyleyeyim. Tavşan sabah kahvaltınız, öküz öğle yemeğiniz olur. Keçiye de akşam yersiniz.” demiş. Aslan, bu paylaştırmadan çok hoşlanmış ve tilkiye, bu kadar adil bir paylaştırmayı nereden öğrendiğini sormuş. Tilki de: “Yüce efendim! Şu haddini bilmez kurdun hâinden öğrendim.” demiş.

Aşağıdakilerden hangisi verilen metne başlık olamaz?

- A) ADİL PAYLAŞIM
- B) CESUR KURT
- C) HADDİNİ BİLMEK
- D) AKILLI PAYLAŞIM

TEST - 3

Ünlü yazar Sait Faik Abasıyanık der ki: “Bir insanı sevmekle başlar her şey. Sevgi eşsiz bir anahtardır. Bu anahtar doğru yerde kullanıldı mı dünyalar önüne serilir. En mutlu anlar, kalbin bu duyguyla dolup taşıdığı anlardır. İnsan bu dünyada sevdiği kadar yaşar.”

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetme yapılmıştır.
- B) Öznel bir yargı bulunmaktadır.
- C) Koşul – sonuç ilişkisi kullanılmıştır.
- D) Amaç – sonuç cümlesine yer verilmiştir.

TEST - 4

I. Metin

Deniz, yeni yılın bu ilk günlerinde dört gözle karın yağmasını bekliyordu. Uludağ'ı gören penceresinden bir an bile ayrılmak istemiyor, dorukta bir duvak gibi duran karlı manzarayı izlemeye bayılıyordu. Kendi bahçelerinin de böyle beyaza bürünmesinin hayalini kuruyordu.

II. Metin

Babamı uzun süredir böyle heyecanlı görmemiştik. Yıllardır yoğun çalıştığı için doğup büyüdüğü şehre gidemiyordu. Bize anılarını anlattığı, çocukluğunun geçtiği her yeri göstermek için sabırsızlanıyordu. Biz de bu heyecana ortak olmuştuk.

Bu iki metinle ilgili verilen bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) İki metinde de aynı anlatıcı türü kullanılmıştır.
- B) I. metinde zaman unsuru belli değildir.
- C) İki metinde de ortak olay kullanılmıştır.
- D) II. metinde yer unsuru belli değildir.

TEST - 5

Noktalı virgül (;) cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde noktalı virgül (;) bu amaçla kullanılmıştır?

- A) Ömer, Salih ve Kübra spor kulübüne; Mert, Sibel ve Kaya Kızılay kulübüne seçildiler.
 B) Kitabını okur, okurken uyuyakalır; uyanır, okumaya kaldığı yerden devam ederdi.
 C) Sevgi; etkilenme, eğilim, düşkünlük gibi anlamlara gelse de hayatın ta kendisidir bence.
 D) Köyümüz; yeşilin, mavinin, turuncunun harmanlandığı bir renk cümbüşüdür adeta.

TEST - 6

Aşağıdaki afişlerden hangisi nesnel bir yargı bildirir?

A)

B)

C)

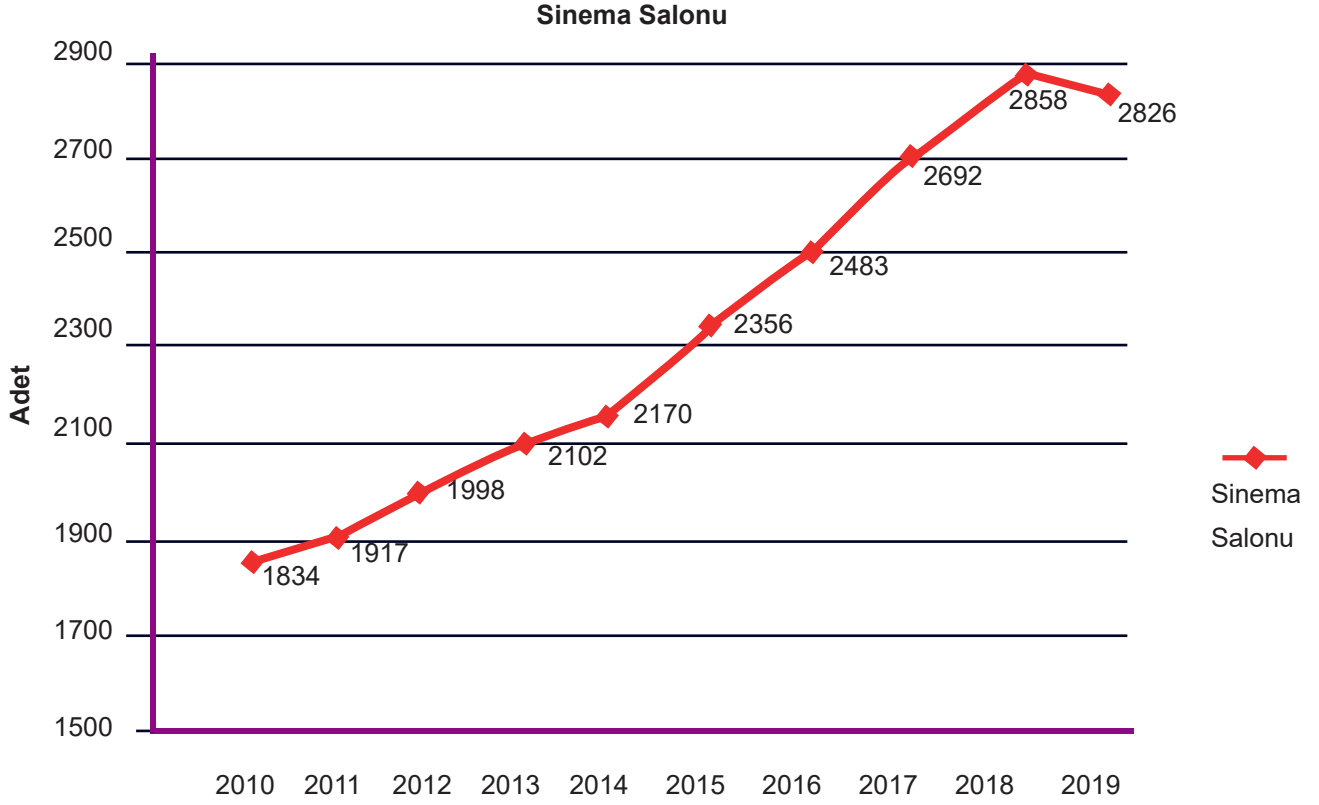
D)

TEST - 7

Türkiye’de 2010-2019 yılları arasında toplam sinema salonu grafikte gösterildiği gibidir.

Buna göre;

- I. Sinema salonu 2019 yılı hariç artış göstermiştir.
- II. Sinema salonlarında gösterilen film sayısı artmıştır.
- III. 2013-2014 yıllarında sinema salonu sayıları değişmemiştir.

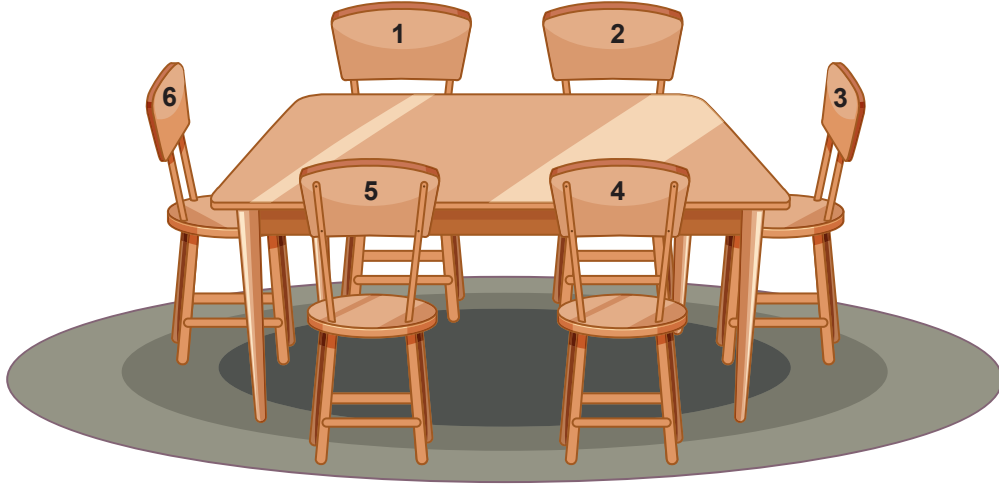
yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III

TEST - 8

Bir masa etrafında 1'den 6'ya kadar numaralanmış sandalyelerde Cevher, Dilek, Duygu, Elçin, Hasan ve Serkan adlı kişiler oturmaktadır. Bu kişilerin oturma düzenleriyle ilgili bilinenler şunlardır:

- Hasan, 2 numaralı koltukta oturmaktadır.
- Elçin ve Serkan'ın arasında Cevher oturmaktadır.
- Dilek, 4 numaralı koltukta oturmaktadır.

Bu bilgilere göre Duygu kaç numaralı koltukta oturmaktadır?

- A) 1
- B) 3
- C) 5
- D) 6

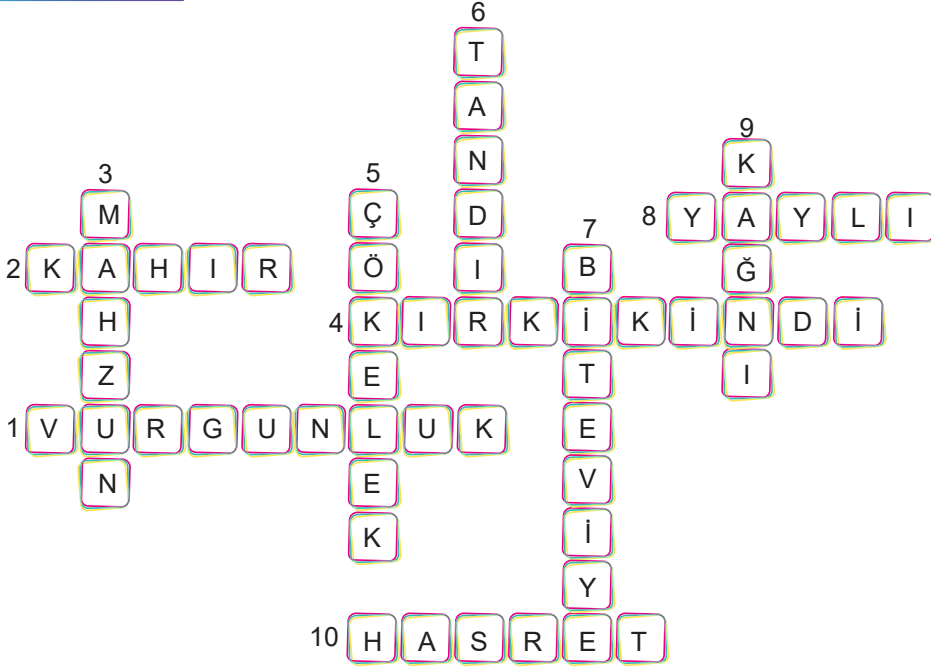
TEST - 9

Tabloda verilen sözcüklerden hangisi aldığı ekin kattığı anlam yönünden yanlış gösterilmiştir?

	Sözcük	Aldığı Ek	Kattığı Anlam
A)	yağmurluk	-luk	araç- gereç
B)	yalancı	-cı	alışkanlık
C)	arpacık	-cık	hastalık
D)	Bursalı	-lı	yer

CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK-1

ETKİNLİK-2

3. ÇIKIŞ

ETKİNLİK-3

Her gün düzenli ders çalıştım. Üniversite sınavında istediğim bölümü kazandım.

Örnek: Her gün düzenli ders çalışırsam üniversite sınavında istediğim bölümü kazanırım.

Topraklarımı damlama sistemiyle suladım. Topraklarımı erozyondan korudum.

Topraklarımı damlama sistemiyle suladıkça erozyondan korumuş olurum.

Dengeli beslenmeye dikkat ederim. Kiloya bağlı sağlık sorunları yaşamadım.

Dengeli beslenmeye dikkat edince kiloya bağlı sağlık sorunları yaşamadım.

Yeşil bir dünyada yaşamak istiyoruz. Dünyamızın süsü ağaçları korumalıyız.

Yeşil bir dünyada yaşamak istiyorsak dünyamızın süsü ağaçları korumalıyız.

Düzenli olarak kitap okurum. Hayatta daha başarılı olmak istiyorum.

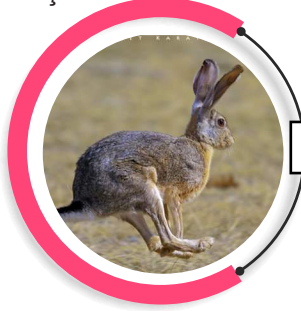
Düzenli olarak kitap okursam hayatta daha başarılı olurum.

ETKİNLİK-4

Tavşan

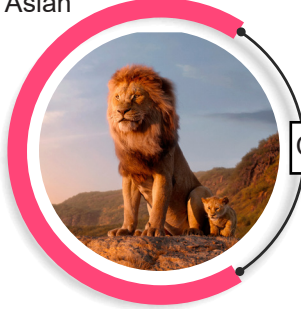
Çocuk

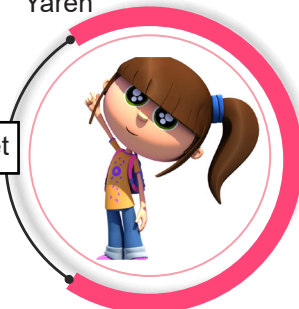
Hız

Çocuk, yarışta tavşan gibi hızlı koşarak rakiplerini geride bıraktı.

Aslan

Yaren

Cesaret

Yaren, bir aslan kadar cesaretlidir; hiçbir şeyden korkmaz.

Yılan

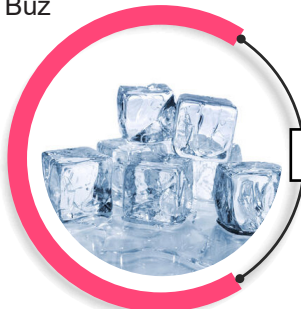
Köyün dereleri

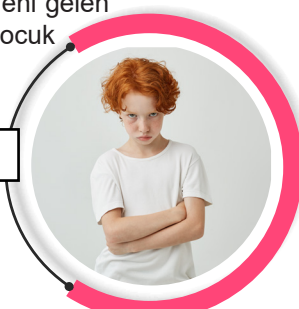
Kıvrılması

Bizim köyün dereleri yılan gibi kıvrıla kıvrıla akardı.

Buz

Yeni gelen çocuk

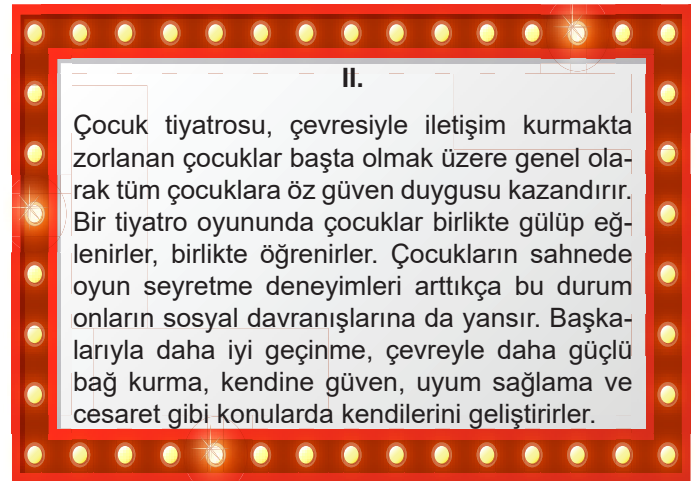
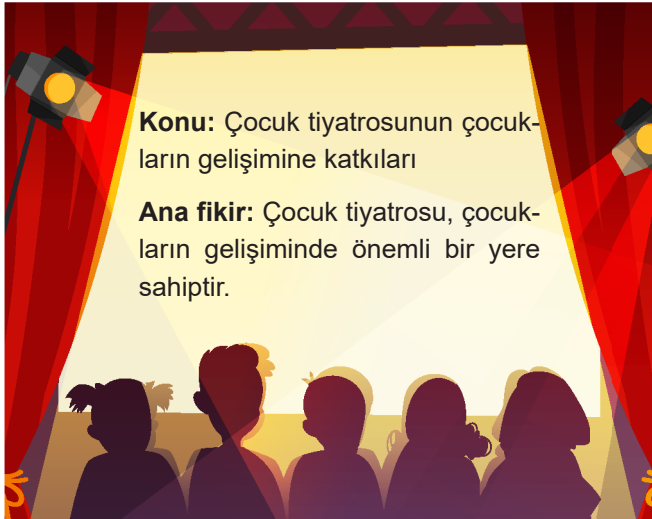
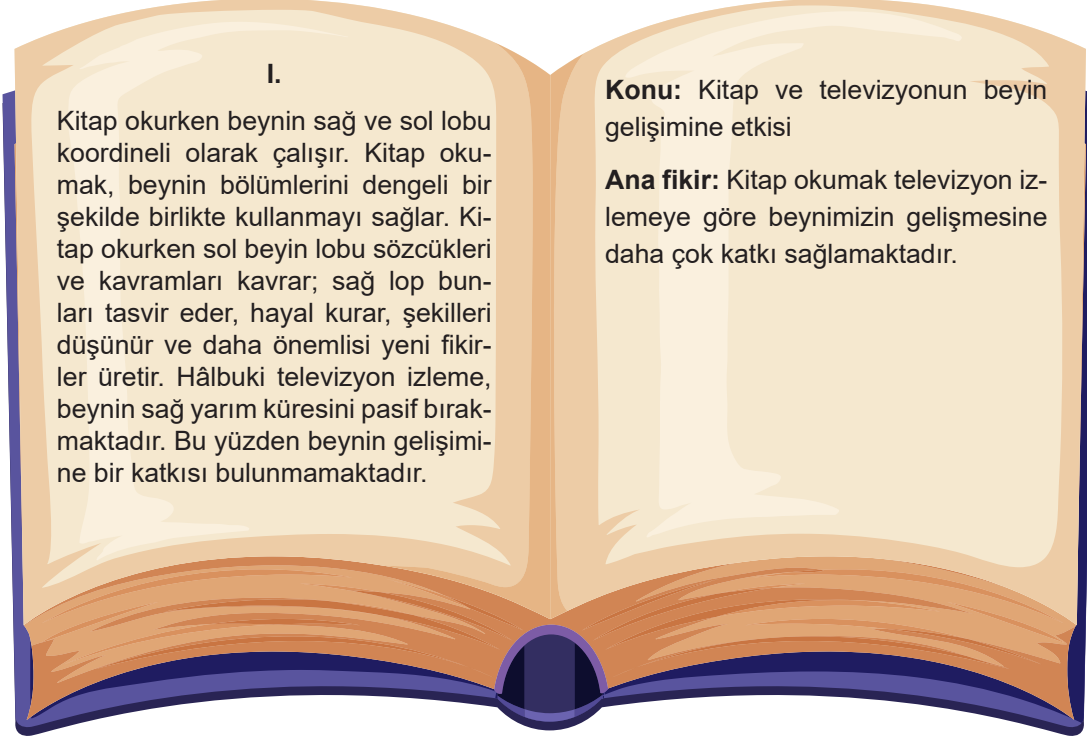

Soğuk

Yeni gelen çocuk buz gibi soğuk geliyor bana, ona bir türlü ısınamadım.

ETKİNLİK-5

ETKİNLİK-6

I.

Bir ülkede insanların nelere güldüğü, neler yediği bile pullara yansır. Pullarda Türkiye anlatılmıştır. Tarihî ve turistik yerler, yöresel yemekler, ülkemize özgü Türk lokumundan limon kolonyasına hatta Karadeniz'in hamsisine kadar tüm zenginlikler pullarda işlenmiştir. Geçmişte de günümüzde de bizi güldüren Nasreddin Hoca ve Keloğlan'a da pullarda yer verilmiştir.

- ☒ Pullarda Türkiye
☐ Pul Koleksiyonculuğu

II.

Bursa'yı çok severim. Fırsat buldukça İstanbul'dan kaçır Bursa'da nefes alırım. Geçen hafta cuma günü de Bursa'daydım. Ulucami'den Setbaşı'na doğru yürürken bu şehri düşündüm. Havasında ve suyunda bilmediğimiz bir güzelliği var bu şehrin. Yolu buraya düşen herkesi büyüleyen bir güzellik.

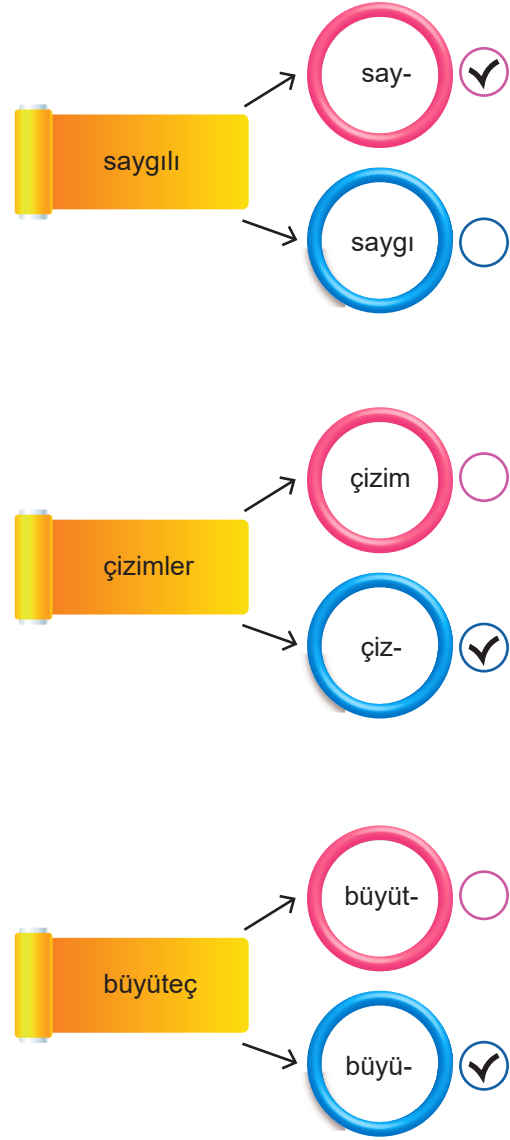
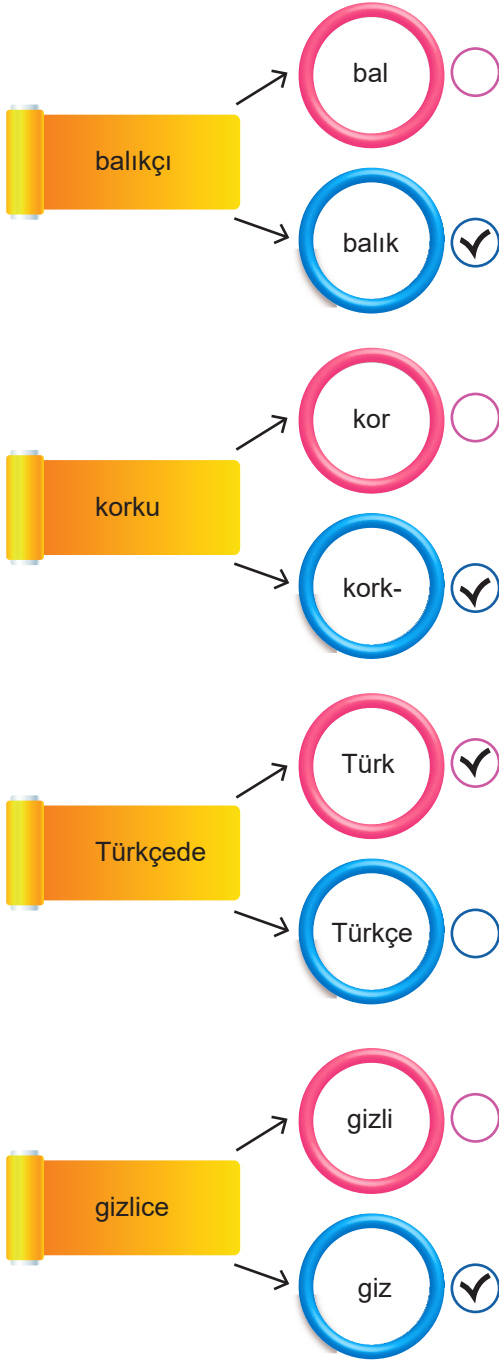
- ☐ Bursa'nın Tarihî Zenginlikleri
☒ Büyüleyici Şehir Bursa

ETKİNLİK-7

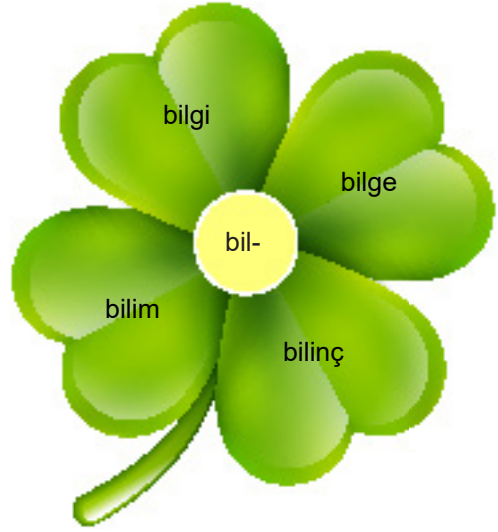
Bu etkinliği her öğrenci bireysel cevaplayacaktır.

ETKİNLİK-8

ETKİNLİK-9

ETKİNLİK-10

1

Okul müdürü, öğretmenler, öğrenciler; müzeleri, öğren yerlerini gezmek için yola çıktı.

2

Şiir okumayı sever;
Attila İlhan, Cahit
Sıtkı Tarancı, Cemal
Süreya gibi şairler-
den şiirler ezberler-
di.

ETKİNLİK-10

Uzun Çizgi

Kullanım Alanları / Özellikler

Kısa Çizgi

Sözcükler arasında “ -den ...a, ve, ile, ila, arasında” anlamlarını vermek için kullanılır.

Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

Satıra sığmayan sözcükler bölünürken satır sonuna konur.

Oyunlarda konuşanın adından sonra konabilir.

Heceleri göstermek için kullanılır.

Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur.

Sözcüklerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

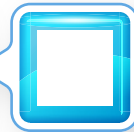
Satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır.

İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur.

Konuşma çizgisi olarak da bilinir.

TESTLER

1) B	6) C
2) B	7) A
3) D	8) B
4) D	9) D
5) A	